

Jord- och skogsbruksutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om ändring av 41 a § i jaktlagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om ändring av 41 a § i jaktlagen (RP 288/2022 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Sami Niemi, jord- och skogsbruksministeriet
- miljöråd Esko Hyvärinen, miljöministeriet
- specialplanerare Marko Paasimaa, Finlands viltcentral
- verksamhetsledare Tapani Veistola, Finlands naturskyddsförbund rf
- natur- och viltvårdschef Ere Grenfors, Finlands Jägarförbund.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att jaktlagen ändras.

Genom den föreslagna lagen preciseras förutsättningarna för beviljande av dispens för att fånga eller döda vissa viltarter.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 augusti 2023.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet har behandlat stamvårdande jakt på varg i sitt betänkande om medborgarinitiativ MI 4/2020 rd (JsUB 7/2022 rd). I anslutning till behandlingen av medborgarinitiativet hörde utskottet en bred skara sakkunniga för att undersöka möjligheterna att svara på medborgarinitiativets förslag. Den viktigaste slutsatsen i betänkandet var att det finns ett behov av att ändra bestämmelsen i 41 a § i jaktlagen så att den motsvarar den tolkning av tillämpningen av bestämmelserna i artikel 16.1 i EU:s habitatdirektiv som fastställts i Europeiska unionens rättspraxis. Eftersom medborgarinitiativet gällde stamvårdande jakt på varg tog utskottet inte ställning till stamvårdande jakt på andra arter. Bestämmelserna tillämpas i Finland också på stamvårdande jakt på brunbjörn, utter

Betänkande JsUB 34/2022 rd

och lodjur. Riksdagen har i sitt svar på medborgarinitiativet (RSk 41/2022 rd) förutsatt att statsrådet så snabbt som möjligt vidtar åtgärder för att bereda lagstiftning som preciserar bestämmelserna i 41 a § i jaktlagen så att de i fråga om grunderna för undantag i skyddet av varg motsvarar den rådande tolkningen av undantag i artikel 16.1 i habitatdirektivet beträffande andra fridlysta arter, sådan den har fastställts i EU-domstolens rättspraxis. Bestämmelserna skulle då också tillåta jakt på varg med dispens, om detta inte inverkar negativt på upprätthållandet eller uppnåendet av en gynnsam bevarandestatus för arten. Riksdagen godkände också ett uttalande där man förutsatte att statsrådet bereder en proposition om ändring av 41 a § i jaktlagen och lämnar den till riksdagen senast i november 2022. Utskottet anser att stamvårdande jakt är nödvändig för att trygga den sociala hållbarheten vid sidan av andra åtgärder som förbättrar samlevnaden mellan människa och varg. Sammantaget sett anser utskottet att propositionen är behövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Regeringen föreslår ändringar i det inledande stycket i 41 a § 1 mom. i jaktlagen. Enligt det inledande stycket kan dispens enligt 41 § beviljas för att fånga eller döda järv, varg, brunbjörn, utter, lodjur, europeisk bäver, gråsäl, knubbsäl, östersjövikare, iller, mård och skogshare för att uppnå målet för bestämmelsen, om det inte finns någon annan tillfredsställande lösning och beslutet inte inverkar menligt på möjligheterna att upprätthålla en gynnsam skyddsnivå inom artens naturliga utbredningsområde. Bestämmelsen tillämpas på de grunder för undantag som anges i artikel 16.1 a–d i habitatdirektivet. I 41 a § 3 mom. i jaktlagen finns bestämmelser om tillämpningen av den undantagsgrund som avses i artikel 16.1 e i habitatdirektivet. Utskottet påpekar att de villkor som anges i det inledande stycket i 41 a § 1 mom. i jaktlagen också tillämpas vid beviljande av dispens enligt 3 mom. i den paragrafen. Dessutom anser utskottet att man vid tillämpningen av dessa bestämmelser bör använda den förvaltningsplan som utarbetats för stammen av arten i fråga.

Utskottet anser att Finland bör främja skyddet av rovdjursstammar, och målet bör eftersträvas med metoder som främjar samlevnaden mellan människor och stora rovdjur samtidigt som skador och olägenheter förhindras och begränsas. De skyddsmål som fastställts i habitatdirektivet (92/43/EEG) ska beaktas med hänsyn till de ekonomiska, sociala och kulturella behov samt de regionala och lokala särdrag som nämns i artikel 2.3 i direktivet. Enligt utskottets uppfattning kan dispens i fråga om varg, brunbjörn, utter och lodjur beviljas för stamvårdande jakt i enlighet med jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsplan i en situation där förutsättningarna enligt den föreslagna 41 a § uppfylls. Enligt artikel 16.1 e i habitatdirektivet tillåts under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i begränsad omfattning insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga IV i en begränsad mängd som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna. Utskottet anser att den föreslagna 41 a § i jaktlagen ska tolkas utifrån sin ordalydelse och EU-domstolens rättspraxis och anvisningar i frågan (Vägledning om strikt skydd för djurarter av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet, Bryssel den 12 oktober 2021 C (2021) 7301 final, s. 60, punkt 3–44), så att artspecifika skillnader samtidigt beaktas. Beslutet om dispens ska innehålla en specifikation över målet för dispensen och en plan för hur målet ska uppnås. Antalet individer som avlägsnas ska stå i proportion till målet och jakten får inte inverka menligt på möjligheterna att upprätthålla eller uppnå en gynnsam bevarandestatus inom artens naturliga utbredningsområde. Jakten får genomföras endast genom selektiv jakt och med beaktande av stammens struktur och artens biologiska egenskaper. I Finland är jakt på stora rovdjur alltid selektiv jakt på det sätt som avses i artikel 15 i habitatdirektivet (92/43/EEG) (Vägledning om strikt skydd för djurarter av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet, Bryssel den 12

Betänkande JsUB 34/2022 rd

oktober 2021 C (2021) 7301 final, s. 61 punkt 3–48). Det kan vara nödvändigt att jakten med hänsyn till storleken på den aktuella artens bestånd, dess bevarandestatus och dess biologiska egenskaper riktas mot enskilda individer (Vägledning om strikt skydd för djurarter av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet, Bryssel den 12 oktober 2021 C (2021) 7301 final, s. 61, punkt 3–47, andra stycket). Detta kriterium kan till exempel i fråga om varg inte tolkas så att jakten berör en viss individ, utan det är fråga om regional, selektiv jakt som riktar sig till en vargflock eller ett vargpar som rör sig i ett visst revir. Effekterna av beslut om dispens för stamvårdande jakt bör följas upp och genomförandet av besluten bör övervakas.

Slutligen anser utskottet att det inte bör krävas dispens enligt 41 a § i jaktlagen i situationer där man behöver avlägsna en vargflock där det finns varghybrider. Varghybrid är en främmande art som hotar naturens mångfald. Avlägsnande av varghybrider som lever i en vargflock är i praktiken möjligt endast så att hela flocken avlägsnas genom myndigheternas försorg. Uppgiften kan även på förordnande av myndigheterna skötas av jägare som ett storviltsassistentuppdrag.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 288/2022 rd utan ändringar.

Helsingfors 23.2.2023

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anne Kalmari cent
vice ordförande Ritva Elomaa saf
medlem Markku Eestilä saml
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Satu Hassi gröna
medlem Janne Heikkinen saml
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Mikko Lundén saf
medlem Anders Norrback sv
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Jenni Pitko gröna
medlem Juha Pylväs cent
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Arto Satonen saml
medlem Jenna Simula saf
medlem Peter Östman kd.

Betänkande JsUB 34/2022 rd

Sekreterare var

utskottsråd Susanna Paakkola.

Betänkande JsUB 34/2022 rd
Reservation /gröna

RESERVATION /gröna

Motivering

Det är beklagligt att majoriteten i utskottet inte nöjer sig med den ändring av paragrafen som regeringen föreslagit. Istället börjar man ge anvisningar till rättsväsendet och sakkunniga och lägger i slutskedet av behandlingen till en punkt om varghybrider utan att höra sakkunniga.

Vi anser att de två sista styckena i betänkandet inte borde ha godkänts. Dessutom borde man i betänkandets första stycke ha påpekat att stamvårdande jakt är ett av många sätt att trygga den sociala hållbarheten.

I en rättsstat ska domstolarnas oberoende respekteras och riksdagen ska inte ge domstolarna anvisningar om hur EU-lagstiftningen ska tolkas. Politiken som berör stora rovdjur måste bygga på evidensbaserad kunskap och samråd med forskare.

Förslag

Vi föreslår

att de sista två styckena i utskottets betänkande JsUB 34/2022 rd stryks,

att det första stycket i utskottets överväganden i betänkande JsUB 34/2022 rd ändras som följer:

”Utskottet har behandlat stamvårdande jakt på varg i sitt betänkande om medborgarinitiativ MI 4/2020 rd (JsUB 7/2022 rd). I anslutning till behandlingen av medborgarinitiativet hörde utskottet en bred skara sakkunniga för att undersöka möjligheterna att svara på medborgarinitiativets förslag. Den viktigaste slutsatsen i betänkandet var att det finns ett behov av att ändra bestämmelsen i 41 a § i jaktlagen så att den motsvarar den tolkning av tillämpningen av bestämmelserna i artikel 16.1 i EU:s habitatdirektiv som fastställts i Europeiska unionens rättspraxis. Eftersom medborgarinitiativet gällde stamvårdande jakt på varg tog utskottet inte ställning till stamvårdande jakt på andra arter. Bestämmelserna tillämpas i Finland också på stamvårdande jakt på brunbjörn, utter och lodjur. Riksdagen har i sitt svar på medborgarinitiativet (RSk 41/2022 rd) förutsatt att statsrådet så snabbt som möjligt vidtar åtgärder för att bereda lagstiftning som preciserar 41 a § i jaktlagen så att den i fråga om grunderna för undantag i skyddet av varg motsvarar den rådande tolkningen av undantag i artikel 16.1 i habitatdirektivet beträffande andra fridlysta arter, sådan den har fastställts i EU-domstolens rättspraxis. Bestämmelserna skulle då också tillåta jakt på varg med dispens, om detta inte inverkar negativt på upprätthållandet eller uppnåendet av en gynnsam bevarandestatus för arten. Riksdagen godkände också ett uttalande där man förutsätter att statsrådet bereder en proposition om ändring av 41 a § i jaktlagen och lämnar den till riksdagen senast i november 2022. Utskottet anser att stamvårdande jakt är ett sätt att trygga den sociala hållbarheten vid sidan av andra åtgärder som förbättrar samlevnaden mellan

Betänkande JsUB 34/2022 rd
Reservation /gröna

människa och varg. Sammantaget sett anser utskottet att propositionen är behövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.”

att riksdagen godkänner ett uttalande. (Reservationens förslag till uttalande)

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen anser att stamvårdande jakt bör ha ett mål som är kopplat till förvaltning av vargstammen och att selektiv jakt bör riktas mot individer som orsakar skada eller fara, i synnerhet så länge som en gynnsam bevarandestatus för vargen inte har uppnåtts. Riksdagen förutsätter att statsrådet bereder åtgärder som ger bättre förutsättningar för att lösa problem som orsakas av varghybrider.

Helsingfors 23.2.2023

Satu Hassi gröna
Jenni Pitko gröna